

Protokollsbilaga B

DATUM: 2020-03-26
Avdelningen för penningpolitik, avdelningen för marknader
AVDELNING: och avdelningen för finansiell stabilitet

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR 2020-00418

Riksbanken tillåter tillfälliga penningpolitiska motparter

Direktionens beslut

Direktionen beslutar att

- tillåta att svenska kreditinstitut som står under Finansinspektionens tillsyn kan bli tillfälliga penningpolitiska motparter,
- tillåta att sådan tillfällig penningpolitisk motpart får delta i programmet för utlåning till företag via penningpolitiska motparter,
- uppdra åt chefen för avdelningen för marknader, med rätt för denne att sätta annan i sitt ställe, att efter samråd med chefen för avdelningen för penningpolitik, chefen för avdelningen för betalningar och chefen för avdelningen för finansiell stabilitet, med rätt för dessa att sätta annan i sitt ställe, besluta om närmare detaljer kring villkoren för att bli tillfällig penningpolitisk motpart, samt att
- offentliggöra beslutet torsdagen den 26 mars 2020 senast kl. 14:00.

Bakgrund

Coronapandemin har omfattande humanitära konsekvenser och påverkar den globala och svenska ekonomin i allt större utsträckning. Detta har medfört stora rörelser på de finansiella marknaderna och omfattande utmaningar för samhällsekonomin. Många icke-finansiella företag utsätts nu också för betydande påfrestningar. I detta läge är det viktigt att bankerna fortsätter att förse svenska icke-finansiella företag med finansiering så att kreditförsörjningen till i grunden livskraftiga företag inte hotas.

Den 12 mars 2020 beslutade direktionen att Riksbanken ska inleda ett program för företagsutlåning via penningpolitiska motparter om upp till 500 miljarder svenska kronor (dnr 2020-00358). Beslutet fattades mot bakgrund av de förväntade ekonomiska konsekvenserna av spridningen av coronapandemin för att trygga en fungerande kreditförsörjning för svenska icke-finansiella företag.

Programmet riktas följaktligen enbart till Riksbankens penningpolitiska motparter.

För att underlätta att Riksbankens lån når ut i hela samhällsekonomin finns det skäl att överväga om en temporär utökning av antalet motparter skulle vara i linje med syftet med programmet för lån till icke-finansiella företag via penningpolitiska motparter.

Överväganden

De kreditinstitut som inte är penningpolitiska motparter till Riksbanken är hänvisade till att, förutom finansiering i form av inlåning, finansiera sig på marknaden utanför banksystemet eller finansiera sig hos Riksbankens penningpolitiska motparter. Det är i detta läge viktigt att hela det ekonomiska systemet fungerar så väl att coronapandemins negativa effekter på samhällsekonomin lindras så mycket som möjligt. Det finns därför anledning för Riksbanken att tillfälligt ge fler kreditinstitut möjlighet att finansiera en del av sin utlåning till icke-finansiella företag via lån hos Riksbanken och därigenom medverka i kreditförsörjningen till livskraftiga företag. Riksbanken bör således i penningpolitiskt syfte, med stöd av 6 kap. 5 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank, utvidga motparts-kretsen i programmet för företagsutlåning i svenska kronor som beslutades den 12 mars 2020, så att det penningpolitiska genomslaget av programmet blir mer effektivt.

De berörda instituten skulle i och för sig kunna ansöka om att bli penningpolitisk motpart och RIX-deltagare, och på så sätt bli berättigade att delta i Riksbankens faciliteter som vänder sig till de normala penningpolitiska motparterna. En utökning av deltagarkretsen i RIX med institut som inte har ett naturligt behov av deltagande i RIX, skulle dock kunna innebära utökade operativa risker i RIX. Det är också en omfattande och tidskrävande process att bli RIX-deltagare. Enligt Riksbankens Villkor för RIX och penningpolitiska instrument kan Riksbanken genomföra marknadsoperationer med andra institut än penningpolitiska motparter om det enligt Riksbankens bedömning finns särskilda skäl. Det är därför lämpligare att berörda institut snarare blir tillfälliga penningpolitiska motparter än deltagare i RIX.

Motparts-krets

Om man överväger en utökning av motparts-kretsen, är det rimligt att utgå från de institut som uppfyller samma institutionella krav som de penningpolitiska motparterna, dvs. kreditinstitut (som detta definieras i Villkor för RIX och penningpolitiska instrument) som står under Finansinspektionens tillsyn och som valt att inte vara deltagare i RIX. För att underlätta prövningsprocessen av denna utökade motparts-krets, bör endast institut med säte i Sverige komma ifråga. Krav i övrigt för att bli tillfällig motpart bör i allt väsentligt motsvara kraven för att bli RIX-deltagare, dock med undantag för de krav som i första hand är av teknisk natur och som är hänförliga till deltagandet i själva RIX eller krav som är uppställda för ett mer långsiktigt motparts-förhållande.

Den föreslagna utökningen av motparts-kretsen täcker merparten av de svenska kreditinstituten. I vilken utsträckning dessa institut kan utnyttja Riksbankens kreditfaciliteter beror bl.a. på institutets tillgång på säkerheter som accepteras av Riksbanken, vilken kan vara begränsad. Det bör därför noteras att effekten på kreditutbudet i ekonomin av utökningen av motparter är osäker. Även om denna utökning av motparts-kretsen endast riskerar få begränsad effekt på kreditgivningen

idag, bör förslaget kunna bidra till att stärka penningpolitikens genomslag genom att möjliggöra för fler institut att få tillgång till krediter från Riksbanken samt underlätta marknadernas funktionssätt och därmed även främja den finansiella stabiliteten.

Att göra det möjligt för fler motparter att delta i Riksbankens program för utlåning till företag via penningpolitiska motparter liknar det som Riksbanken gjorde under den finansiella oron 2007-2010. Då beslöt Riksbanken införa en möjlighet för kreditinstitut med säte i Sverige att mot en avgift få delta i vissa av Riksbankens faciliteter utan att vara penningpolitiska motparter. Dessa institut kallades Begränsade penningpolitiska motparter. I och med att Riksbanken införde nya Villkor för RIX och penningpolitiska instrument from 1 april 2019 avskaffades kategorierna "Begränsad penningpolitisk motpart" och "Primär penningpolitisk motpart". I stället infördes en kategori penningpolitiska motparter med samma rättigheter och skyldigheter gentemot Riksbanken. För att uppnå önskvärd flexibilitet att från tid till annan nå ut med penningpolitiska åtgärder till relevanta aktörer medger Villkoren för RIX och penningpolitiska instrument att Riksbanken om det finns särskilda skäl kan genomföra marknadsoperationer som utlåning mot betryggande säkerheter med andra institut än penningpolitiska motparter.

Avgifter

Deltagande i RIX är förenat med ett antal avgifter vars syfte är att täcka Riksbankens kostnader för att tillhandahålla RIX. Dessa avgifter består av (i) inträdesavgift, (ii) månadsavgift, (iii) månatlig avgift för säkerhetshantering, (iv) tilläggsavgift för stora deltagare samt (v) transaktionsavgift. Då den utökade motpartskretsen får del av vissa av de tjänster som annars följer med deltagandet i RIX, bör även den utökade motpartskretsen betala avgifter. Dessa avgifter bör i första hand avspegla de tre första avgiftsslagen.

Då de tillfälliga penningpolitiska motparterna är motparter i mer begränsad omfattning än RIX-deltagarna, bör inträdesavgiften och månadsavgiften endast vara en del av den avgift som betalas av en RIX-deltagare (Dnr 2020-00165). För perioden fram till och med juni 2022 utgår en avgift på 65 000 kronor för de tillfälliga penning politiska motparterna. Om motparten är en tillfällig penningpolitisk motpart även därefter, utgår därefter den avgift som Riksbanken vid var tid tillämpar för en sådan motpart.

Engångsavgiften på 65 000 kronor bedöms motsvara Riksbankens kostnad för att ansluta en motpart (10 % av normal anslutningsavgift) och en kostnad i 24 månader som för första månaden uppgår till 25 % av normal månadskostnad för säkerhetshantering och för därefter följande månader motsvarar 10 % av normal månadskostnad för säkerhetshantering.

Utnyttjande av Riksbankens faciliteter

Tillfälliga penningpolitiska motparter ska på samma villkor som penningpolitiska motparter kunna delta i Riksbankens program för företagsutlåning via penningpolitiska motparter.

De närmare villkoren för att bli tillfällig motpart bör fastställas av chefen för marknader efter samråd med chefen för avdelningen för penningpolitik, chefen för avdelningen för betalningar och chefen för avdelningen för finansiell stabilitet. Till chefen för

avdelningen för marknader har redan delegerats rätten att besluta om de närmare villkoren för Riksbankens olika tillfälliga marknadsoperationer.

Risker för Riksbanken

Riksbankens åtgärder får vanligen fler olika, och delvis osäkra, konsekvenser för samhällsekonomin och Riksbankens egna finanser. De fördelar som följer av respektive åtgärd behöver därför vägas mot dess möjliga nackdelar och risker. Det bedöms finnas en hög medvetenhet kring riskerna och en effektiv ansats till riskhantering i verksamheten och att den ökade risknivån därmed är hanterbar för Riksbanken.